

УЛОГА НАРОДНЕ ОМЛАДИНЕ У ФИСКУЛТУРНОМ ПОКРЕТУ У БЕОГРАДУ 1945—1946. ГОДИНЕ

Ширење физкултурног покрета у Београду добило је током 1945—1946. године веће размере. На ширењу тог покрета нарочито се истакла Народна омладина, чији су руководиоци правилно схватили значај физкултуре за развој и здравље младих људи и са много одушевљења заузели се да физкултура уђе у свакодневни живот Београђана.

Оскудно развијена мрежа зеленила и физкултурних игралишта у Београду била је главна препрека да се идеја физкултурног покрета претвори у стварно спровођење физкултуре у слободном времену. Био је то велик раскорак између жеља око 20.000 уписаних чланова у 18 физкултурних друштва, од којих је код Градског одбора за физкултуру било регистровано само 3.525. Друштва нису могла успети да активирају највећи део својих чланова „највише из материјалних разлога“, како се наводи у једном извештају Градског одбора. Главни материјални разлози у том извештају наводе се „недостатак терена и реквизита“.

О тешком затеченом стању београдских физкултурних игралишта наводе се ови подаци: поред стадиона „Авала“, који је био у прилично руинираном стању, са гледалиштем за око 20.000 посетилаца, остала, малобројна игралишта су „веома слаба“. За њих је дата веома кратка и лоша оцена: „То су обичне пољане, разграђене и без санитарних уређаја. Оваквих терена има у Београду укупно пет“. Затим су споменута игралишта на Ташмајдану за тенис и остале приредбе, са трибинама за 1200 гледалаца, на Калемегдану, за кошарку, тенис и одбојку и гледалиште за 800 посетилаца.

Даље је дат и критички осврт на слабу развијеност пливачког и веслачког спорта, поред двеју река, које опасују Београд, на одсуство писта за бициклички и мото-спорт и стрелишта. Поред једине прописне

дворане за физкултуру Савезног института за физкултуру, Београд је имао „још пет мањих сала при београдским гимназијама, које ће се користити у ваншколско време“.¹

Код такве ситуације било је јасно да је проблем стварања нових физкултурних игралишта основни задатак за даљи развој физкултуре у Београду. У ту сврху била је, крајем 1946. године образована посебна комисија, са задатком да проучи питање стварања мреже физкултурних игралишта и објеката и да изради конкретан предлог за решење тог проблема.²

У то време биле су вршене тек припреме за израду новог генералног урбанистичког плана Београда, који је усвојен 20. октобра 1950. Стога се за остварење мреже физкултурних игралишта морало поћи другим путем, тражећи решење путем испитивања најповољнијих могућности на терену. Постојање довољно неизграђених земљишта на периферним деловима града, затим већи број слободних земљишта у ширем центру, на којима су били остаци у рату порушених зграда, као и мноштво још и данас постојећих, бесплански грађених, нехигијенских блокова, с краја 19. века, подложних коренитој реконструкцији, — то су биле широке могућности да се на тим просторима развије доста равномерно распооређена мрежа физкултурних игралишта Београда.

Комисија је поверила тројци чланова да израде предлог и идејну скицу размештаја физкултурних игралишта, коју су они израдили на основу геодетског плана Београда и поднели је већ на II састанку Комисије, одржаном 12. 11. 1946.³ на разматрање и усвајање.

На првом састанку Комисије ја сам био у своме реферату изложио принцип размештаја физкултурних игралишта и дао конкретне предлоге за размештај појединих

врста игралишта. Како је један део мојих излагања још и данас актуелан и како његова садржина није била нигде објављена. навешћу неке важније поставке и тезе из реферата.

Пошто сам у уводу истакао да је основни услов за активирање градског становништва у физкултурном покрету — „стварање што шире и гушће мреже мањих физкултурних терена по свим крајевима Београда“ учинио сам критичку напомену да се „до сада о физкултури много више писало и говорило, него што је на њој практично рађено“.⁴

Истражујући најреалније услове за остварење физкултурне мреже, која ће дати и оптималне резултате изложио сам своју замисао о повезивању физкултуре са оним објектима, где ће физкултурна игралишта бити највише коришћена и где ће она учествовати на привлачење нових активних учесника, на ширење физкултурног покрета. У ту сврху требало би се „ослонити на оне тачке које ће послужити као најсигурнији ослонац, где ће физкултура имати могућности да се најбрже прихвати, развије и учврсти као организован покрет“.

Истичући да ће се највећи интерес за физкултурни покрет и најбоље могућности за његово активирање наћи код омладинских организација предложио сам да „читав план рада на стварању физкултурних терена треба оријентисати на привлачење омладине у физкултурни покрет“. Затим је предлогу дат конкретан облик:

„За остварење тог плана потребно је приближити што више физкултуру оним местима, где се омладина концентрише. Сви облици физкултуре привлачили су омладину сами по себи и највећа пропаганда ће бити учињена стварањем самих материјалних услова за физкултуру.

Градска омладина се свакодневно концентрише углавном:

а) по школама

б) по радионицама, фабрикама, предузећима.

Проблем нових физкултурних терена по фабрикама и предузећима у њиховој близини биће могућно решити за већину тих предузећа без великих тешкоћа, јер се већина налази ван густо изграђених делова града, где има довољно слободних терена. Предложени број таквих мањих терена — 13 — може се сматрати као реално одмерен, с обзиром на раширеност Београда.“

У реферату је дат посебан значај уређењу физкултурних игралишта уз школе, где се деци пружа могућност најлакшег

додира са игралиштем и где већ постојање дечјег колектива подстиче на бављење различитим физкултурним вежбама и такмичењем:

„Стварање нових терена уз саме школе, односно проширење школских дворишта и њихово преуређење у физкултурне терене треба поставити као важан услов за привлачење школске омладине у физкултурни покрет. Школска дворишта у свом данашњем стању не пружају ни најмање могућности за уређење физкултурних терена. Понека дворишта тако су скучена да ученици за време одмора морају да проведу без живљих покрета, стојећи у групама. Већина школских дворишта мора се проширити и преуредити тако да свака школа обавезно добије своја физкултурна игралишта. То је могућно остварити и без већих тешкоћа код неких школа на периферији, новијег датума. Међутим и за школе у центру треба путем експропријације суседних земљишта остварити потребно проширење дворишта.

У школама старијег типа, где не постоје дворане за физкултуру, треба поставити захтев пред ИНО да се такве дворане изграде у саставу постојећих школских зграда.“

За размештај осталих физкултурних игралишта предложио сам она места која су пружала најповољније могућности за њихово уређење и која би обезбедила доста равномеран распоред по свим крајевима града:

1. на земљишту у рату порушене савамалске основне школе у улици Гаврила Принципа;

2. на простору Старог гробља, изнад Ташмајдана (данас Ташмајдански парк);

3. у Професорској колонији, на слободном простору испод „Пионира“ (касније су изграђене вишеспратне стамбене зграде);

4. на простору старе Звездаре, код Дечје клинике (данас парк испред зграде старе астрономске опсерваторије);

5. на скверу код „Мостара“;

6. на слободном терену код Брунцлихове циглане, иза VI мушке гимназије (данас уређен као локални парк код биоскопа „Звездара“);

7. на земљишту бившег немачког посланства у Ул. Пролетерских бригада;

8. на слободном простору, на котежу „Неимар“, резервисаном за локалну пијацу (данас парк испод крајње аутобуске станице);

Фудбалско игралиште на Дорћолу, наслеђе из првих година после рата. И поред примитивног уређења околине и самог игралишта, оно привлачи омладину да проведе своје слободно време у фискултури

Stade de football dans le quartier Dorćol, construit au lendemain de la libération de la ville de Belgrade. En dépit du terrain mal entretenu et des environs d'aspect rébarbatif, le stade attire la jeunesse qui vient volontiers s'y entraîner

Спортски терен на Врачару, Саве Ковачевића 51, који се преуређује за комплексан спортски центар

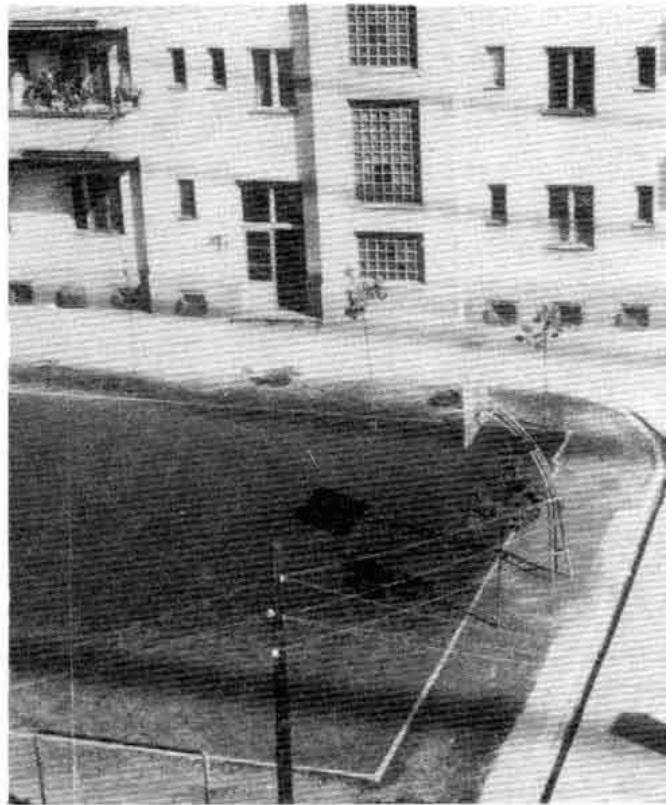
Terrain de sports dans le quartier Vračar, 51 rue Save Kovačevića, en état de reconstruction, destiné, à abriter un centre de sports à usages multiples

У дворишту стамбеног блока између улица Проте Матеје, Пролетерских бригада и Алексе Ненадовића после рушења старих зграда остварен је шири слободан простор, на коме је уређено игралиште за кошарку. Тиме је омогућено максимално приближавање физкултуре становању.

Terrain dégagé, entre les bâtiments des rues Prote Mateje, Proleterskih Brigada et Alekse Nenadovića, destiné au basket-ball. Bel exemple de terrain de sports au voisinage des habitations

Школско двориште III београдске гимназије у Његошевој улици (по новом називу VIII беогр. гимназије!) празно, без иједног спортског простора, попложено бетонским плочама потпуно је супротно од замисли из 1946. о приближавању физкултуре школама у добро уређеним просторима за физкултуру.

Cour du Troisième lycée de Belgrade, rue Njegoševa (anciennement Huitième lycée de Belgrade) où aucune place n'a été réservée aux sports, couverte de dalles en contraste avec les principes d'urbanisme de 1944 qui prévoyaient des terrains propices aux exercices d'assouplissement au sein des écoles Mêmes

У привлачној природној средини Топчидерског брда поред великог стадиона за врхунски, гледалишни спорт уређено је и друго игралиште-вежбалиште, такође за одређен ужи круг спортиста. У левом углу изведено је треће игралиште, смањених димензија.

Sur les pentes du Mont Topčider, à proximité du grand stade de football, un mini-stade a été monté pour les besoins des sportifs et à sa gauche un autre de moindres dimensions

Деца стамбене заједнице „7. јули“ добила су, уместо травне пољане и мањег физкултурног простора, терасу на стамбеној згради. Она су ту, визуелно као у некој затвору, ограђена жичаном мрежом, лишена могућности да већ од раних година навикавају на свакодневну физкултуру у простору зелене природе.

Aux enfants de l'immeuble »7 Juli« on a réservé une terrasse au haut du bâtiment, entourée de filets en fil de fer, où l'on se sent cloîtré, loin de la nature où les enfants devraient jouer

9. на слободном простору у Чиновничкој колонији на Вождовцу, резервисаном за пијацу (данас озелењен сквер);

10. на слободном простору испод Правног факултета (данас обрађен као парк, продужење Ташмајданског парка);

11. део Зоолошког врта, на углу Кошћушкове и Цара Душана улице (данас дечји аутодром);

12. на простору између улица Димитрија Туцовића и св. Николе, код Градске болнице (данас пошумљен простор);

13. на простору некадашње општинске „Пробирнице“, код Сењака (данас изграђен лугом, вишеспратном стамбеном зградом иза Београдског графичког завода.)

Затим сам дао предлог за реконструкцију постојећег стадиона за 50.000 гледалаца (данашњи прима 60.000), уз решење прилазног саобраћаја, са новим прилазом од Авалског друма и простором за аутостајалишта. За ту реконструкцију предвиђао сам око 15—20 милиона динара.

О потреби грађења отворених пливачких басена по граду дато је образложење, две деценије пре изградње Ташмајданског басена:

„За велик део Београђана који станује на периферијским деловима обална купатила на Сави и Дунаву предалека су и практично је њихово коришћење скопчано са знатним тешкоћама. Стога се поставља као неопходност да се у даљим зонама изграде отворени басени и сунчалишта.

За прву етапу било би довољно изградити три таква басена, најбоље у вези са зеленим површинама, у сваком случају ван већих саобраћајних артерија. Поред тога, треба остварити, можда у вези са отвореним басенима, један или два пливачка затворена басена, са темперираном водом за зимски период.“

Поред великог стадиона, прилично удаљеног од централних делова града, дао сам предлог за изградњу малог стадиона, који би био постављен на простору око цркве св. Саве или у Доњем граду.

Како је зимски период у Београду углавном богат снегом, требало је у програм изградње физкултурних терена предвидети и просторе за зимски спорт. Такви терени одиграли би значајну улогу у ширењу оних облика зимског спорта који су тада код београдске омладине били још веома слабо развијени: углавном смучарења, клизања на леду и боб-санкања. А Београд је за то пружао повољне могућности:

„Београд је у својој непосредној околини, па чак и на самој периферији, богат нагнутим теренима, који би могли да послуже као смучарски терени. На једном или два места требало би саградити скакаонице, веће и мање, тако да би ове друге могле послужити за вежбе почетника у томе спорту. За уређење смучарских терена долазе у обзир ови предели: Баново брдо (које је већ пре рата било коришћено у ту сврху), Кошутњак, Бањичка падина према Кошутњаку, падине око Лаудоновог шанца (према граду и према Вишњици), терен од Бањице према Аутокоманди.“

За постојеће клизалиште поред бедема Горњег града, скучених димензија, сматрао сам да има периферијски карактер у односу на цео град, па да би требало обезбедити у средишту града једно или два већа клизалишта. Као могући простори наведени су: терен код Техничког факултета, терен код старе Опсерваторије и угао Бирчанинове и Кнез-Милошеве.

Код веома ретког запрежног саобраћаја у зимско доба, почетком овог века, београдска деца имала су довољно стрмих улица за санкање, без опасности по живот. Са развојем моторног саобраћаја тај дечји спорт и забава постали су угрожени и опасни. Стога је требало помислити и на обезбеђење тог дечјег спорта, отклањањем опасности од саобраћаја:

„Велик део градске деце нема могућности за смучање или клизање на леду. За велик део градске деце санкање је једина врста спорта, коју могу лако да остваре. Овде се може дати примедба да санкање не спада у физкултуру. Важно је да се искористе све могућности и сва средства која ће привлачити и уводити у физкултуру све шире масе градског становништва. А санкање је несумњиво један од тих путева.

Стога сматрам да би требало у ту сврху обезбедити извесне стрмије и за саобраћај мање важне улице у разним крајевима Београда за санкање, уз забрану саобраћаја у тим улицама.“

Живо се сећајући оног великог задовољства које смо у детињству имали од боб-санкања (на санкама које смо сами правили и носили их код ковача на „поткивање“ челичним шипкама), на крају сам дао предлог и за развијање те врсте спорта:

„Ван града, на слободним теренима, са блажим нагибима и кривинама, требало би начинити једну стазу за боб-санкање. Та грана спорта је веома привлачна за омла-

Деца на уређењу околине своје школе у Устаничкој улици. Иако је прекопавање и нивелисање земљишта представљало прилично напоран рад, градски малишани су радо прионули на тај заједнички рад, у коме се изразила њихова радост што они сами могу својим малим снагама да допринесу лепшој околини своје школе. Тако исто би радили и на уређењу физкултурних игралишта.

Des écoliers de la rue Ustanička prenant part aux travaux de terrassement. Leur joie est évidente car ils travaillent pour embellir les environs immédiats de leur école

дину и децу и омогућује такмичење. Сам реквизит није скуп (при томе сам мислио на сопствену израду боб-санки) а сама техника спорта (учешће 5—6 лица) упућује на колективну акцију и својину, што такође има своје васпитне вредности.“

планови нису били на расположењу“ закључено је да се копија допуњеног плана размештаја физкултурних терена“ упути Урбанистичком институту, као предлог комисије за прву етапу перспективног плана, с молбом да се тим захтевима удовољи.“

Група ученика упућена је на погрешан пут непокретне, пасивне забаве због недостатка потребних услова и простора за физкултуру

En contraste avec l'image de récréation bien organisée de la figure n°7, des jeunes gens orientés vers la forme passive et statique de récréation, d'un effet négatif, en raison du manque d'espace nécessaire aux ébats et la culture physique

На другом састанку комисије прва тачка дневног реда била је: „1. Б. Максимовић подноси реферат и тумачи скицу распореда физкултурних површина, за чију су израду били задужени Б. Максимовић, Б. Игњатовић и К. Поповић.“

После напомене да „скицу треба допунити на деловима града за које ситуациони

За обезбеђење финансијске помоћи, потребне за остварење тог плана, одлучено је да се комисија обрати циркуларним писмом:

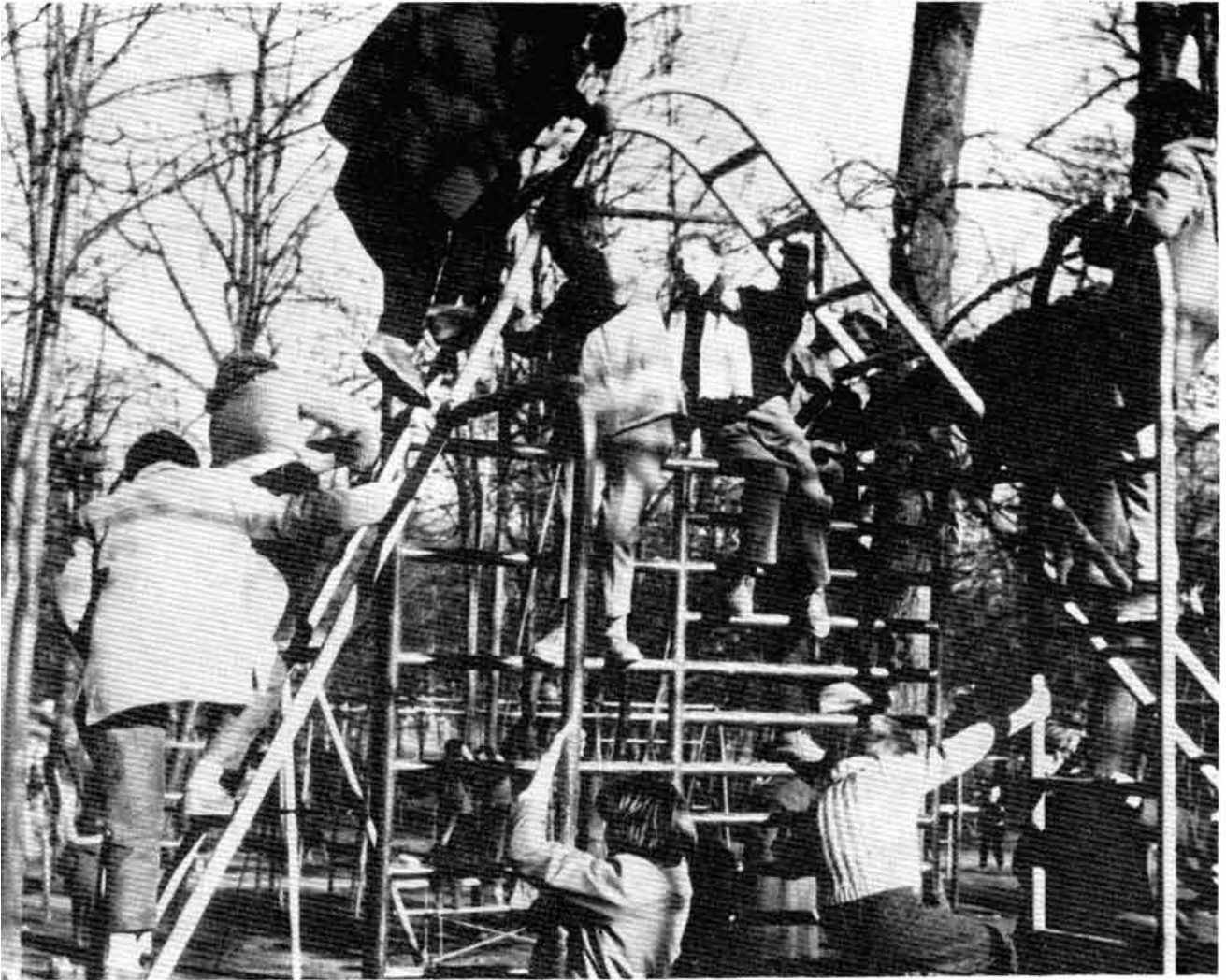
— Главном земаљском одбору и Месном већу јединствених синдиката;

— Извршном народном одбору града Београда,

- Министарствима грађевина Југославије и Србије;
- Министарству народне одбране;
- Комитету за фискултуру;
- Централном већу Народне омладине;

кафани код „Цареве ћуприје“, док су остале станице у припреми“.

Плато Горњег града, који по својој природној положају над речним токовима има изванредно лепу вредност, поред добрих саобраћајних веза са градом, био је тада

Један део рекреативног центра Пионирског града у Кошутњаку. На овом простору, поред дечијег игралишта, монтиране су и справе тако да је сваком детету омогућено да живи покрет и физичку вежбу повеже са забавном игром

Vue d'un coin de la Cité des jeunes pionniers aux appareils de gymnastiques et de récréation

- Народном фронту Југославије, Србије и Београда и
- Антифашистичком фронту жена, са апелом за прикупљање финансијских средстава.

Даљи закључак био је да „Месно синдикално веће на немачком гробљу изгради скијашку станицу, или да исту омогући у

предвиђен за Пионирски град, уз напомену „да Народна омладина у том смислу поднесе захтев ИНО-у.“

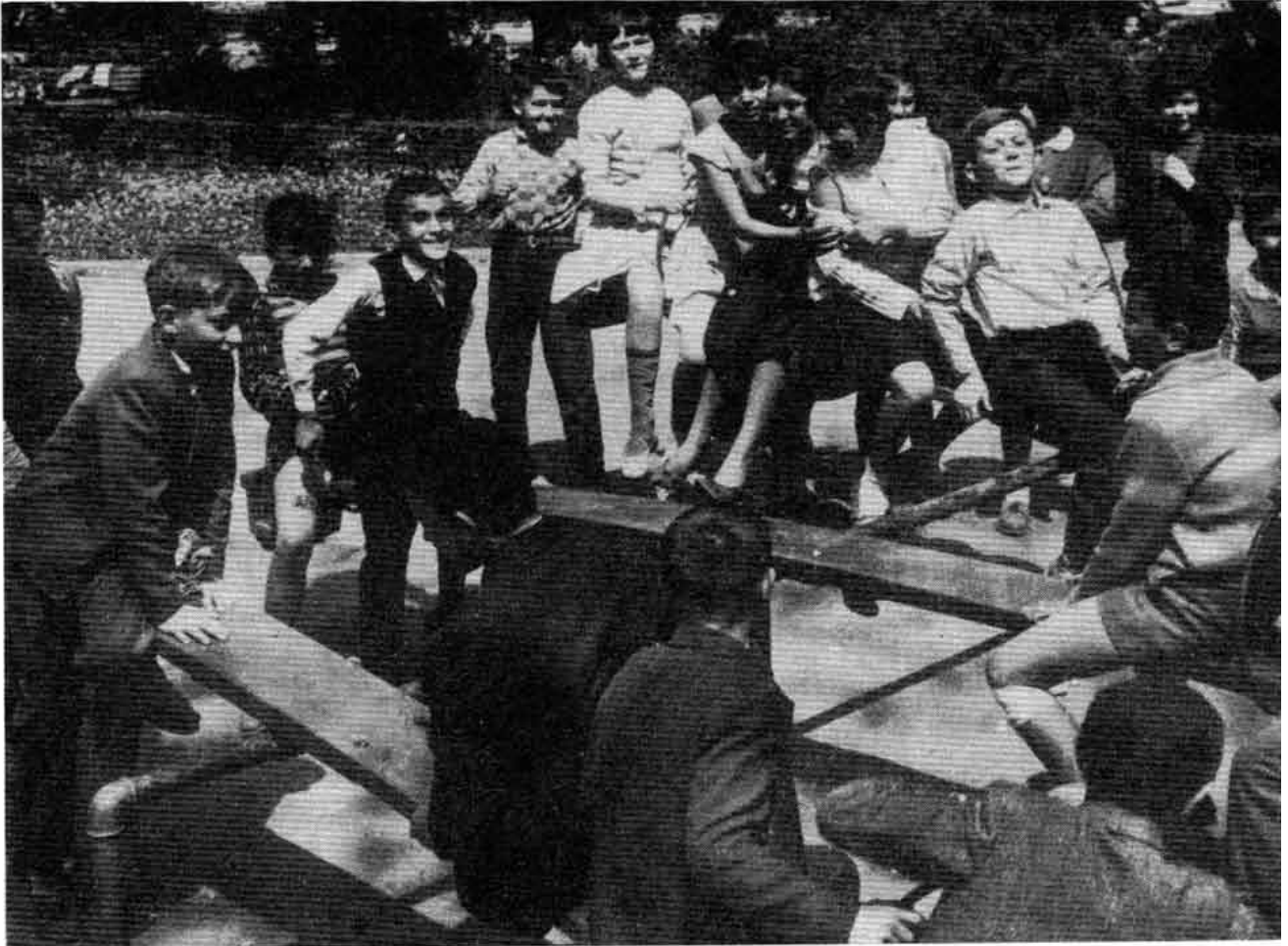
Из записника даље сазнајемо да је Извршни народни одбор Београда обезбедио за фискултурне сврхе 2 милиона динара, што је са оном вредношћу динара представљало значајну суму. Даље је констатовао

вано да са помоћи, коју могу дати физкултурна друштва „моћи ће се преуредити 3—4 постојећа игралишта, а Градски одбор ФИСАС-а у ту сврху треба да изради програм“.

За остварење неких значајнијих физкултурних центара, чије су локације биле предложене и прихваћене од комисије, било је потребно добити сагласност од Урбанистичког института, који је тада

Концепцију дечјег игралишта само са забавним справама, без живих покрета и физичких вежби, потребно је мењати, уводећи чак и у мања игралишта просторе за физкултуру и гимнастику.

Terrain de divertissement aux agrès destinés à la récréation où manquent les mini-terrains de sports

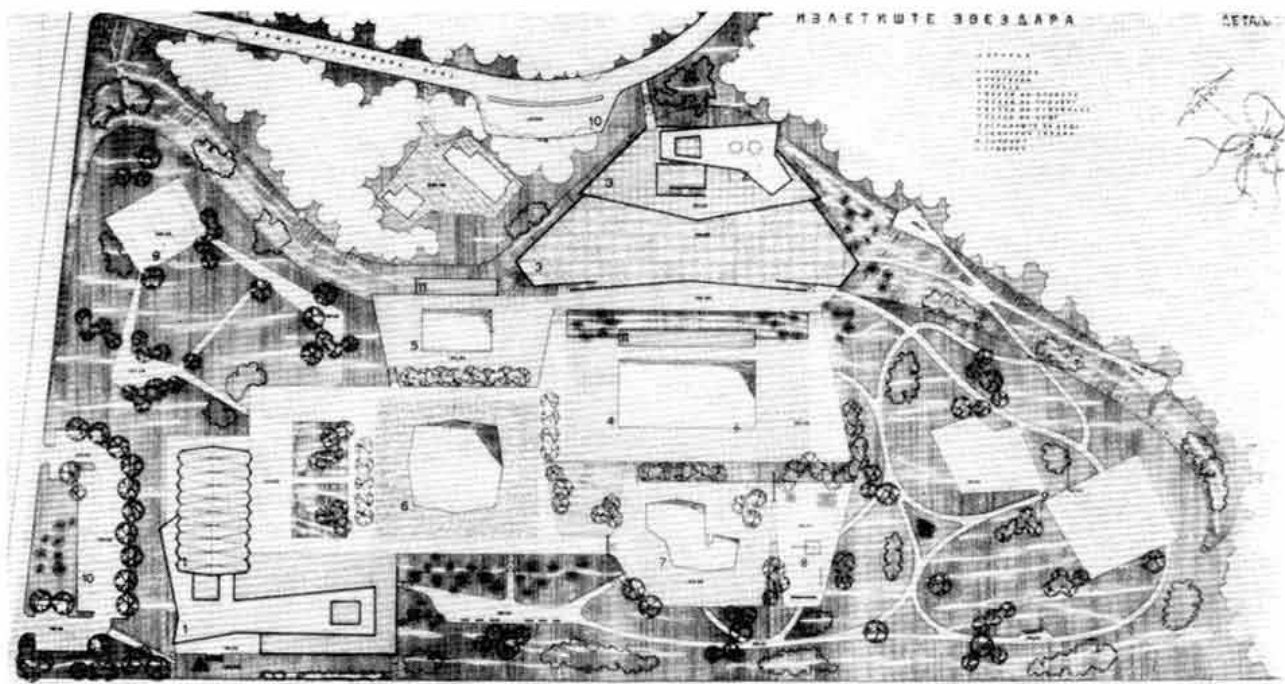
Фискултурни простори у Пионирском граду у Кошутњаку омогућују са новом организацијом да годишње кроз њих прође, са дневним и шестодневним боравком, око 230.000 београдске деце (слика десно, горе)

Espaces réservés à la culture physique de la Cité des jeunes pionniers de Košutnjak. La Cité connaît un engouement qui draine vers elle quelque 230.000 enfants par an qui viennent y séjourner de un à six jours

Основна школа у Новом Београду требало би да буде пример по савременој организацији школског дворишта са физкултурним игралиштима и гимнастичким справама. Зграда школе је, стешњена између високих стамбених зграда, остављена без свога школског дворишта. јер слободни простор око школе на слици има јавни карактер, (слика десно, доле)

Ecole communale de Novi Beograd qui devrait servir de modèle. Elle n'est cependant entourée que d'un jardin public que traversent des voies de communication, sans éléments récréatifs ou de sport

Пројект излетишта Звездара из 1961. године, на око 8 хектара, предвиђао је поред спортских игралишта, четири басена, дечјег игралишта и ресторан са две простране терасе. Аутори пројекта: В. Томић, и В. Ђорђевић, шеф групе.

1 — гардеробе, 2 — ресторан, 3 — терасе, 4 — басен за пливаче, 5 — басен за тренинг, 6 — басен за непливаче, 7 — басен за децу, 8 — дечје игралиште, 9 — спортски терени, 10 — аутостајалиште, 11 — трибине. На Звездари се изграђује комплексан спортски центар, на простору од око 5 хектара, са сложенијом садржином, за развијање друштвеног, културног и спортског живота.

Projet des architectes V. Tomić et V. Djorđević de 1961, prévoyant pour le Bois de Zvezdara qui couvre une superficie de huit héctares, de nombreux terrains de sports, quatre piscines, un restaurant, une terrasse et un terrain de récréation pour les très jeunes.

1) vestiaire, 2) restaurant, 3) terrasse, 4) piscine pour nageurs, 5) piscine d'entraînement, 6) piscine pour non-nageurs, 7) piscine pour enfants, 8) terrain de récréation, 9) terrain de sports, 10) parking, 11) tribunes

Sur une superficie de cinq héctarson est en train de construire un centre de sports au bois de Zvezdara, destiné à favoriser l'évolution sociale, culturelle et sportive du quartier

вршио припремне радове за генерални план Београда. Стога су питања веслачког стадиона и искоришћавања терена око храма св. Саве и на Ташмајдану (и на Старом гробљу) била постављена пред Урбанистички институт „као урбанистички проблеми, но с тим да се омогући добар приступ већем броју гледалаца“.

Неизграђени широки простори на левој обали Саве, који су још пре рата били знатним делом насути, пружали су повољне могућности за остварење великог физкултурног центра, сложеније садржине, који би имао посебне вредности због близине речних обала. На ту тему било је и моје излагање, пре рата, у Клубу архитеката, које је и објављено под насловом: „Град

одмора, спорта и разоноде на левој обали Саве“. Тако је прихваћено да се предложена мрежа физкултурних простора допуни, са напоменом: „даће се образложење за физкултурни центар на левој обали Саве, са великим стадионом за даљу будућност.“

На ужем састанку комисије, одржаном 19. 11, било је разматрано питање расписивања конкурса за израду идејне скице за стадионе у Београду. После мог излагања о предвиђеном размештају физкултурних објеката, посебно сам дао образложење погодности изабраних земљишта за велики и за покривени стадион, после чега је донет закључак да предложена земљишта треба обезбедити преко Управе градских добара и Урбанистичког института.

Управа градских добара није могла да пружи потпуне податке о тадашњем имовинском стању предвиђених земљишта. Урбанистички институт, на раније упућено писмо по том питању, није дао сагласност за предложене терене, „већ је предложена по том питању дискусија у Урбанистичком институту, на којој би учествовало неколико чланова комисије“. После тога су одређени за учешће у дискусији: С. Комар, М. Креачић, Б. Полич, М. Аксентијевић и К. Поповић, „где ће одлучно бранити већ поднети захтев.“

На трећем састанку комисије, одржаном 29. 11, развијена је дискусија по питању великог стадиона и става директора Урбанистичког института, који није дао сагласност за предложено место за стадион на земљишту званом „Баталака“.⁵ Он је тражио рок до краја јануара 1947. у коме би Урба-

нистички институт могао дати свој коначан предлог за место стадиона. Комисија је донела закључак да тај став и захтев нису прихватљиви из следећих разлога:

„1. што је од стране Комитета за физкултуру постављен задатак да се већ у пролеће 1947. почне са радовима на изградњи стадиона;

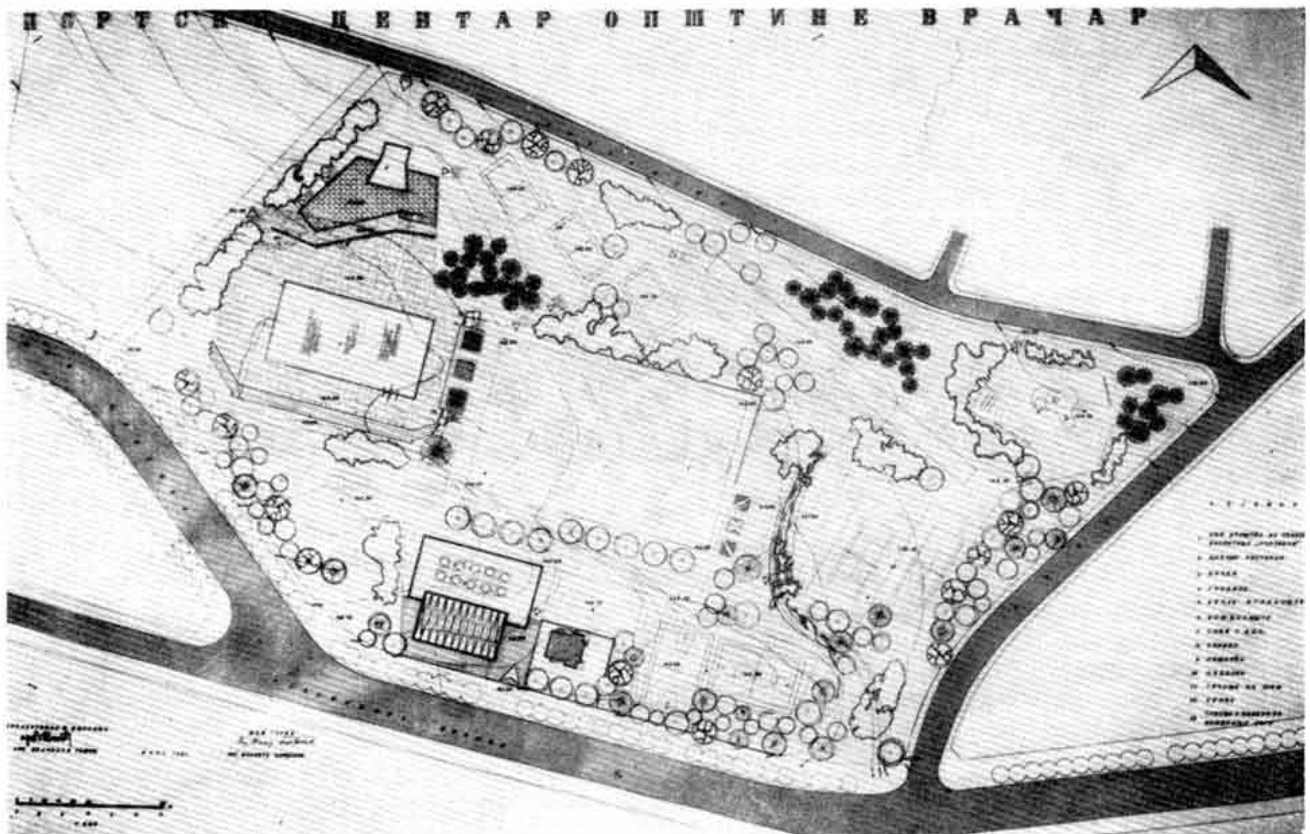
2. што се одлагањем рока за одређивање места губи два месеца, које би време било употребљено за све припремне и техничке радове;

3. што ће тим одлагањем бити онемогућено да се већ у пролеће почне са техничким радовима на извођењу стадиона;

4. комисија сматра да предложено место има најбоље услове за стадион у Београду у периоду од 15 до 20 година. Место је комисија изабрала после дугих и пажљивих

Пројект спортског центра Врачар из 1961. Поред више игралишта за одбојку, кошарку, тенис и фудбал, тркачке стазе на 100 м пројектом су били предвиђени и друштвени објекти: Дом друштва за телесно васпитање „Партизан“ и млечни ресторан. Уместо тог сложенијег центра општина Врачар изводи реконструкцију спортског игралишта у улици Саве Ковачевића

Projet du centre de sports de Vračar, élaboré en 1961 prévoyant des terrains pour netball, basketball, tennis football, une piste de course de 100 mètres et des bâtiments (Maison de la culture physique »Partisan« et crèmerie). La municipalité a préféré procéder à la reconstruction du terrain de la rue Sava Kovačević

разматрања и оно у потпуности одговара намени, нарочито с обзиром на саобраћајне услове у граду.“

Колики је значај комисија давала подизању овог стадиона види се и по томе што је она сматрала за потребно да се проблем изградње стадиона „као питање од савезног значаја постави и пред Министарство грађевина ФНРЈ у циљу постизања сагласности по датом предлогу.“

За мали стадион комисија је закључила да се предложи горњи део Ташмајдана (некадашње Старо гробље).

Према шестогодишњем плану, од 1946. до 1951. године, који је био поднет комисији од стране Народне омладине Београда, било је предвиђено да се изградња физкултурних игралишта и објеката изводи према етапном плану, изложеном у овој табlici:

Врста физкултуре	Број изграђених игралишта у годинама						свега 1951.
	1946.	1947.	1948.	1949.	1950.	1951.	
фудбал	7	14	8	4	2	2	37
лака атлетика	2	6	4	2	2	—	16
кошарка	9	18	10	6	4	1	48
одбојка	7	14	7	4	—	—	32
тенис	7	6	3	3	3	2	24
стони тенис	15	30	40	25	25	25	160
пливање	5	5	4	4	3	3	24
стрелишта	0	1	1	—	—	1	3
мото-бициклизам	0	1	—	—	1	—	2

Скоро две деценије протекло је од тог планирања, када се о питању развоја масовне физкултуре почело расправљати у највишим друштвеним органима, о чему нас подсећају неки исечци из новина, са крупним насловом: „Из Савезног одбора ССРНЈ — ДАНАС ЈЕ ПОТРЕБНА МАСОВНА, А НЕ САМО ТАКМИЧАРСКА ФИСКУЛТУРА“ — (Политика, 5. 3. 1964), затим, после неколико месеци чланак: „Просветно-

културно веће Скупштине Србије о физичкој култури — ПРОШЛЕ ГОДИНЕ САМО 278 ДИНАРА (старих) ЗА ФИЗИЧКУ КУЛТУРУ ПО СТАНОВНИКУ — (Политика, 23. 9. 1964), и најзад је то значајно питање било расправљано и у Савезној скупштини. Под насловом: „Јуче у Савезној скупштини — ФИЗИЧКУ КУЛТУРУ ПРИБЛИЖИТИ СВАКОМ ГРАЂАНИНУ“ — (Политика, 22. 10. 1964), — у чланку је било изложено да је у Скупштини „указано на неопходност енергичнијих промена организације и основне концепције спортског живота у нашој земљи.“

Веома је значајно да су се за тај радикални преображај основне концепције спортског живота заузели чак и наши истакнути спортски људи:

„Оцењујући негативно досадашњу оријентацију ка врхунском, такмичарском спорту атрактивног карактера, савезни посланици и наши истакнути спортски радници заложили су се за стварање материјалних услова, који би физичку културу приближили сваком нашем грађанину.“

У светлости те идејне борбе за увођење у живот физичке културе физкултурном покрету Народне омладине од пре четврт века припада истакнуто и значајно место.

НАПОМЕНЕ

1. Наведени подаци су из *Извештаја Физкултурног одбора Београда*, поднетог Комисији за планирање физкултурних објеката у Београду, образованој од стране руководства Народне омладине Београда, почетком новембра 1946. године.

2. Комисија је била у овом саставу: председник Б. Максимовић, чланови: М. Аксенти-

јевић, Б. Игњатовић, С. Комар, М. Креачић, Т. Марковић, М. Матанчић, Р. Плејић и К. Поповић.

3. Идејна скица Б. Полич била је израђена у размери 1 : 4.000, на паусу, у којој је био извршен размештај, колико се данас могу сетити, око педесет физкултурних игралишта, углавном мањег обима, заједно са школским двориштима.

4. То је била и главна тема о којој сам више говорио приликом мог избора за председника Фискултурног одбора Београда, истичући да форсирање такозваног врхунског спорта, где огромне масе омладине само посматрају спортску приредбу, а затим се навикавају да редовно прате новинске извештаје о спортским утакмицама, — да све то представља само одвлачење омладине од стварног

бављења фискултуром и скретање њихове пажње и њиховог интересовања за остварење материјалних могућности, стварања мреже фискултурних игралишта по граду, за свакодневне фискултурне вежбе у близини стана, школе, фабрике.

5. На предложеном месту био је касније изграђен Омладински стадион у Мије Ковачевића улици.

LE ROLE DE LA JEUNESSE POPULAIRE DANS LE DEVELOPPEMENT DE CULTURE PHYSIQUE A BEOGRAD 1946.

Branko Maksimović

La jeunesse populaire de Beograd a eu, après la guerre, un rôle très remarqué dans le développement et l'élargissement de la culture physique. Les militants de cet organisation ont travaillé avec beaucoup d'enthousiasme pour que la culture physique prenne sa place à la vie quotidienne des citoyens de Beograd.

En ce temps-là Beograd n'avait pas une chaîne avancée de sports, ce qui était la cause principale qui freinait l'idée de réalisation des plans pour le développement de la culture physique. Pour cela, comme un devoir prioritaire se posait la construction d'une chaîne plus vaste de sports, des stades pour la culture physique.

L'auteur, en tant que président du Comité de Beograd pour la culture physique et président de la Commission pour la planification des sports, a déclaré en 1946 les principes de position de ces sports. Il a proposé un plan pour le développement de la culture physique à Beograd. Sa thèse principale a été que les sports de culture physique doivent être tout près d'écoles, d'ateliers et d'entreprises, c'est à dire liés avec les lieux où la jeunesse se concentre. Il a proposé en ce sens que les terrains libres dans les divers coins de la ville, à la périphérie, où se trouvaient les ruines d'après les bombardements, se transforment en espace pour la culture physique et pour les jeux de l'enfance.

Avec nettoyage des terrains et destruction des bâtiments non hygiéniques du 19. siècle, le profit serait double.

L'auteur a souligné la valeur de construction des terrains pour la culture physique près d'écoles, où le contact avec ces sports est plus facile, et où un collectif des écoliers donne l'impulsion de l'activité et de la compétition.

L'arrivée sur les plages de la Sava, pour maintes citoyens de Beograd n'est pas si facile. Pour cela l'auteur a proposé la construction de piscines sous le ciel ouvert dans les zones aux environs de la ville, en ensemble avec les terrains verts, avec les parcs — et pour la saison d'hiver il a proposé la construction de piscines couvertes.

Le plan quinquennal de 1946 à 1951, a été envisagé la construction et réparation de 346 sports pour neuf sports divers.

À la fin, l'auteur donne une citation des déclarations des organismes socio-politiques supérieurs de Yougoslavie qui ont eu ce dernier temps critiqué l'orientation de la jeunesse pour le sport passif de compétition, et ont exigé que la culture physique soit le bien de chaque citoyen. Pour cela, en lumière de cette lutte idéologique pour la culture physique des masses, la Jeunesse populaire a une tâche valable.

